

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra Gjæring (Danske Klassikere)

Citation: Knudsen, Jakob: "Gjæring Afklaring", i Knudsen, Jakob: *Gjæring Afklaring*, udg. af Poul Zerlang , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 123. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj01val-shoot-idm140346605751232/facsimile.pdf> (tilgået 12. maj 2024)

Anvendt udgave: Gjæring Afklaring

»Har Du saa faaet Lov af Din Fader at kjøre mig til Lundborg?»
spurgte Meyer Karl.

»Ja,» sagde denne, »hvis Du vil følge med om paa Holtinggaard, saa bliver vor Enspænder straks sat for, og saa kører vi sammen derover.« --

»Hvor tør dog nogen vove saadan at bydde Vorherre Spidsen!» sagde Meyer under Kjørslen. »Jørgen seer, det er Ret, seer det tydelig -- og saa gør han d'ække. Det er jo Oprør. Og for *ham* er det Knusning, Tilintetgjørelse. Denne hjælpeløse, netop saa gudafhængige Mand! -- det er jo Vanvid af ham, blot et Øjeblik at ville trodsse Vorherre!» --

Karl var saa overanstrengt af Examenslæsning, saa han kunde sove, ligesaa længe han kunde faa Lov til det. Han kom først op næste Dag Kl. 10, fik noget at spise og gik saa lige ind til Meyers daglige Hovedforedrag, som holdtes Kl. 11. -- Elevernes Antal var endnu ikke ret stort og mindre, end da Skolen begyndte for fem Aar siden -- henved 30 --; men der var mange af den nærmeste Omegns Folk til Stede ved dette Foredrag. Karl saae baade Lærer Madsen fra Holting og Niels's Fader Niels Vibro. -- Det var bleven tidlig Vinter; Sneen føg saa smaat ad Havegangen udenfor Foredragsstolens Vinduer, -- og forøgede hos Karl Følelsen af, at her var det underfulde Sted, hvor man havde Sommer hele Aaret rundt; hvor Aandens Blomster groede, mens Verden udenfor laa stivnet af Frost og dækket af Sne. -- Det var for Karl, som om selve Tidens store Væv blev sat frem, Skytten blev kastet, Spolen kom i Gang, Traaden blev lagt, noget af Historien selv blev til, idet Meyer traadte op paa Talerstolen og begyndte sit Foredrag. Lidt efter syntes Salen ham et Skib, der førte i Langfart mod et herligt MaaL. -- Det var ganske vist ogsaa Kolumbus, han talte om, -- men det var Pøkker ikke Kolumbus: det var det danske Folk, i hvert Fald det danske Højskolefolk, der drog over Tidens Hav, fremad mod Valhals og Gindes skinnende Straande, og det var sletikke Peter Meyer men Helger Danske selv, der stod som Styrimand i Skibets Løfning. -- Karl kom et Øjeblik til at tænke over, hvilken forunderlig *Kraft* det dog var, denne Aandens Magt: den sære Spænding, han kom i; Hjerter svulmede, det stemmede Aandedrættet, og han følte Træthed i Lemmerne. Og det var jo en Magt, som kunde tale; der kunde sige ham, hvad han skulde gjøre, -- og hvor havde den meget til ham,

som *han* skulde udrette. Hvor færtigt var dog Livet paa egen Haand, i Sammenligning med at tjene under en saadan Magt!

Og Meyer saac saa kjon ud, syntes Karl, saa ydmyg, mens han stod og talte; det var, ligesom han i det Øjeblik godt vidste, at han kun var en Tjener. – Ellers kunde han maaske nok somme-tider glæmme det en lille Smule. – Karl maatte indrømme for sig selv, at han undertiden, ved Meyers private Brug af sin aandelige Begavelse, kunde komme til at tænke paa Lars Nielsens fjortenaarige Stine og hendes tæseagtig-nærbødige Behandling af sin egen meget tidlige, kvindelige Modenhed. Han kunde øjeblikvis faa den Tanke, at hverken Meyer eller Stine var rigtig værdige til de Gaver, som de, hver paa sin Maa-de, havde faaet. –

Da Foredraget var til Ende, og Folk langsomt bevægede sig ud af Salen, gav Meyer sig straks i Snak med en Tilhører, som Karl først nu lagde Mærke til. Det var en yngre Mand, med Skilning midt i Panden, udmærket velklædt, men lidt lakjagtigt, syntes Karl. Frakken sluttede saa tæt, og han havde broget Slips. Desuden havde han Fili-penser i Ansigtet, var meget bleg og havde ganske lyst Haar.

Lærer Madsen slog en Klo i Karl og hviskede til ham, idet han pegede paa den omtalte Herre: »Det er den nye Greve-Præst eller Præste-Greve, de har faaet her i Sognet, Grev Scheffeldorff – det er første Gang, han er her paa Skolen, i Dag. – Ja, – nu skal vi se, hvad Peter kan lave ud af ham. Han skal nok faa en sød, aandelig Behandling i Dag, hvis jeg kjender Peter ret. Kunde jeg bare blive herovre for mine kjære Statsskolepoder, saa skulde jeg saamaend have Lyst til at høre, hvordan det kan spænde af.»

Man drog nu ind i Skolens Spisestue, hvor der stod en meget stærk, men frisk og appetitlig Em af Ærter og Flask, – og alle var legemlig forhangrede af den foregaaende aandelige Anspændelse. Samtalen var overalt oprømt og glad-drabelig, ligesom Kjæmpernes, naar de satte sig til Bords i Valhal.

Med Møje lagde Spektaklet sig under Bordbonnen. Det var nemlig ikke blot en saa klar Modsetning som Kjødet begjerende imod Aanden, der i denne lille Opsætsighed lagde sig for Dagen; det var ogsaa den nordisk-hedenske Kjæmpekraft, der havde lidt ondt ved at bøje sig for de kristelige Skikke. Da Meyer sagde Amen, var der dog fuldkommen Ro; men saa brød rigtignok ogsaa Larmen af Knive og Gafler og Madraab løs med en næsten krigerisk Voldsomhed.